

December 2017

Samarbejdsaftale om sondeernæring

Region Syddanmark og de 22 kommuner

Baggrund

Det er vigtigt, at ernæringstruede patienter får dækket deres ernæringsbehov, hvis deres sygdoms- og sundhedsmæssige tilstand skal bedres. Sondeernæring anvendes til ernæringstruede patienter, som ikke kan indtage tilstrækkelig næring via almindelig kost. Sondeernæringen indeholder tilstrækkelige mængder protein, kulhydrat, fedt, vitaminer, mineraler og sporstoffer, der sikrer sufficient ernæring.

For patienter og pårørende kan det være svært at få en hverdag til at hænge sammen, hvis de skal modtage behandlingen på sygehuset. Derfor tilbyder de fleste kommuner allerede at administrere behandlingen i patientens eget hjem. Det er med til at højne patienternes livskvalitet og mulighed for at føre et så normalt liv som muligt.

Samarbejdsaftalen systematiserer samarbejdet mellem Region Syddanmarks sygehusenheder og de 22 syddanske kommuner om administration af sondeernæring i eget hjem. Den skal medvirke til et patientsikkert samarbejde.

Formål med samarbejdsaftalen

Formålet med samarbejdsaftalen er at give patienter, som ikke selv eller ved hjælp fra pårørende kan varetage sondeernæring, bedre mulighed for at modtage behandlingen i eget hjem.

Målgruppen for samarbejdsaftalen

Ernæringstruede patienter, som er blevet ordineret behandling med sondeernæring, og som har ikke-indlæggelseskrævende behov for behandling, er stabile, og som lægefagligt vurderes egnet til at modtage sondeernæring i eget hjem.

Patientens hjem skal ligeledes være egnet. Denne vurdering beror på en samtale med patienten og den kommunale sygepleje.

Forankring og ikrafttræden

Samarbejdsaftalen er godkendt af Det Administrative Kontaktforum den 23. november 2017 og Sundhedskoordinationsudvalget den 19. december 2017 og er forankret i Sundhedsaftalen 2015-18. Samarbejdsaftalen træder i kraft den 1. januar 2018.

Grundprincipper for samarbejdet, herunder beskrivelse af det lægefaglige behandlingsansvar

Mange patienter og pårørende kan oplæres i selv at administrere sondeernæringen, men nogle patienter har brug for hjælp fra kommunen for at undgå at skulle indlægges på sygehuset. Den kommunale akutfunktion skal jf. Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder kunne administrere sondeernæring.

Opstart af sondeernæring sker efter lægeordination, når patienten er fundet ernæringstruet ved ernæringscreening og kostregistrering. Det kan både ske under indlæggelse, ambulant eller i eget hjem.

Det er den ordinerende læge, som har det lægefaglige ansvar for behandlingen. Hvis sonden anlægges på sygehuset, er sygehuset ansvarlig for, at patienten udskrives med en velfungerende sonde, og at der medsendes remedier, hvis ikke den kommunale sygepleje har disse til rådighed, samt ernæringspræparater til de første dage. Sygehuset udfylder og sender/udleverer en ernæringsrecept, som dækker det antal dage, som det forventes, at patienten skal være i behandling. Efterfølgende leverer den kommunale leverandør poser med ernæring i faste intervaller. Der skal i forbindelse med opstart af behandlingen udarbejdes en plan for sondeernæring i samarbejde med en klinisk diætist. Ved længerevarende behandling foretrækkes PEG-sonden, hvis det behandlingsmæssigt er muligt.

Derudover er sygehuset ansvarlig for:

- At patienten er informeret mundtlig og skriftligt om udskrivelsen og behandling med sondeernæring
- At udskrivelsen sker i overensstemmelse med SAM:BO aftalen
- At ordinere og dokumentere behandling med sondeernæring i FMK
- At medsende oplysninger om behandlingsansvarlig afdeling
- At medsende eller henvise til de instrukser, der skal anvendes fm. behandlingen
- At det er muligt at komme i kontakt med den ordinerende sygehusafdeling døgnet rundt alle ugens dage.

Kommunale sygeplejersker og sosu-assistenter med de fornødne kompetencer har ansvaret for at administrere behandlingen med sondeernæring i patientens eget hjem. Den kommunale sygepleje administrerer behandlingen ud fra den lægeordnede behandlingsplan og regional instruks samt en kommunal instruks for håndtering af behandling med sondeernæring.

Opgaven med at opstarte sondeernæring og skifte sonde må ikke delegeres til andre end den kommunale sygeplejerske. Der kan på lokalt initiativ tages stilling til, om andre dele af arbejdsopgaven kan udføres af andre faggrupper, så længe det sikres, at de nødvendige kompetencer er til stede.

I nogle tilfælde vil patienter få ordineret og starte sondeernæring på et andet sygehus end det i deres lokalområde. I de tilfælde er det en del af det lægefaglige behandlingsansvar at sikre, at sygehuset i lokalområdet kan hjælpe med at genanlægge sonder mm., hvis det volder problemer for den kommunale akutfunktion.

Det lægefaglige behandlingsansvar er præciseret i Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner samt i Bekendtgørelse nr. 1219 af 11. december 2009 om sundhedsprofessionelles benyttelse af medhjælp.

Information forud for overdragelse

Når det besluttes, at en patient skal modtage sondeernæring i eget hjem, vil personalet på den behandlingsansvarlige sygehusafdeling kontakte visitationen/den kommunale akutfunktion i patientens bopælskommune for at aftale nærmere om varetagelse af opgaven.

Iht. SAM:BO- aftalen skal der sendes en plejeforløbsplan indeholdende information om patient og behandlingsforløb med reference til samarbejdsaftalen. Der skal medsendes kontaktoplysninger på den behandlingsansvarlige afdeling, herunder et telefonnummer, som er tilgængeligt døgnet rundt. Ligeledes skal der i den lokale instruks været et link til informationsmateriale målrettet den kommunale akutfunktion, i form af pjecer, der beskriver opgaverne forbundet med sondeernæring. Sygehuset er ansvarlig for, at informationsmaterialet er opdateret.

Sygehuset skal endvidere sikre, at patienten er informeret mundtlig og skriftligt om udskrivelsen med sondeernæring.

Beskrivelse af remedier og ressourcer

Samarbejdsaftalen gælder for borgere, der har brug for hjælp fra den kommunale sygepleje til at administrere sondeernæring i eget hjem. Derfor er Vejledning nr. 115 af 8. december 2006 om tilskud til lægeordnede ernæringspræparater (sondeernæring mv.) gældende. Vejledningen fastsætter i afsnit 4, at for patienter, der er i kontakt med hjemmesygeplejen, udleveres de nødvendige remedier vederlagsfrit af hjemmesygeplejen.

Patienter, som ikke modtager hjælp til administration af sondeernæring i eget hjem, og dermed ikke en del af evt. samarbejdsaftales målgruppe, får dækket deres udgifter til remedier og sondeernæring af sygehuset iht. afgrænsningscirkulæret.

Kompetenceudvikling

Sygehuset er for hver enkelt patient i kontakt med den kommunale akutfunktion ift. at koordinere administrationen af behandling med sondeernæring. Sygehuset står til rådighed ved spørgsmål hele døgnet, også for akut henvendelse. Kontaktinformation formidles i plejeforløbsplanen, som udleveres til den kommunale sygepleje.

For at administrere sondeernæring skal den kommunale sygeplejerske have kompetencer inden for følgende områder:

- Pleje af patient med en sonde
- Administration og observation af sondeernæring
- Forebyggelse af komplikationer

Såfremt der indgår andet personale i opgaveløsningen, skal de ligeledes besidde ovenstående kompetencer.

Der kan være behov for oplæring og vedligeholdelse af kompetencer og viden om sondeernæring – denne oplæring foregår ved intern oplæring i kommunerne.

Plan for kvalitetssikring og monitorering

Følgegruppen for opgaveoverdragelse har ansvar for løbende at monitorere og følge op på anvendelsen af samarbejdsaftalen.

Det Administrative Kontaktforum og Sundhedskoordinationsudvalget præsenteres halvårligt for data om aftalens anvendelse. Data opgøres på kommune/sygehusniveau og indeholder opgørelser over:

- Antal borgere henvist til behandling med sondeernæring i eget hjem
- Gennemsnitlig behandlingsvarighed
- Ordinerende sygehusafdelinger
- Antal borgere med komplikationer

Kommunerne registrerer ovenstående data manuelt og afrapporterer halvårligt til Følgegruppen for opgaveoverdragelse. Data vil løbende danne baggrund for en vurdering af opgavens omfang, udvikling og det heraf følgende ressourceforbrug i den enkelte kommune.

Fortolkning af samarbejdsaftalen

Fortolknings spørgsmål af elementer i samarbejdsaftalen kan bringes til behandling i de lokale samordningsfora. Hvis der ikke kan opnås enighed kan sagen bringes videre til Arbejdsgruppen vedr. Behandlingsredskaber og Hjælpemidler.

Regler for opsigelse og genforhandling af samarbejdsaftalen

Samarbejdet om behandling med sondeernæring aftales og koordineres lokalt mellem kommuner og sygehusenheder med udgangspunkt i nærværende samarbejdsaftale.

Samarbejdsaftalen kan opsiges med passende varsel efter forudgående drøftelser i Det Administrative Kontaktforum og Sundhedskoordinationsudvalget.

Samarbejdsaftalen revideres og genforhandles, når der kommer afgørende ændrede vilkår for opgave, eksempelvis nye kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner.

For yderligere information se:

Afdelingen for Tværsektorielt samarbejde - <https://www.regionsyddanmark.dk/wm276686>